

Amerikansk spadestør (*Polyodon spathula*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Polyodon spathula*

Synonymer: *Squalus spathula*

Kaldenavn: Spadestør

Beskrivelse: Den amerikanske spadestør har et let genkendeligt udseende med en meget lang, flad snude, der omtrent har form som en pagaj.

Munden er stor, og gællelåget ender i en stor, kødfuld flap. Små eksemplarer har et stort antal bittesmå tænder, mens de voksne mangler tænder. Øjnene er bittesmå. Halefinnens øvre del er en smule længere end den nedre, men det er ikke så udtalt som hos arterne i familien Acipenseridae. Farven er variabel. Ofte er kroppen mørk (gråblå eller næsten sort), og bugen kun en smule lysere end ryggen, men lysegrå eksemplarer med hvid bug ses også. Den amerikanske spadestør kan blive op til ca. 220 cm og 90 kg. De eksemplarer, der er sat ud herhjemme, har kun været op til et par kilo.

Forvekslingsmuligheder

Med den enormt lange, flade snude og det stærkt forlængede gællelæg adskiller den amerikanske spadestør sig så meget fra de øvrige fisk i Danmark, at forveksling med andre arter ikke bør være muligt.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Den amerikanske spadestør er naturligt udbredt i Mississippi-systemet og De Store Søer i Nordamerika^{1,2,3}. Den er gået stærkt tilbage pga. fiskeri, forurening og ødelæggelse af levestederne, og den er forsvundet fra store dele af det oprindelige udbredelsesområde. Heldigvis er det lykkedes at opdrætte den i fangenskab, så de vilde bestande kan suppleres med udsætning. Den kom til Europa i 1974³, og opdrættet foregår adskillige steder i Europa, og herfra er den sat ud i naturen mange steder i Europa og Rusland². Omkring 2008 så man den jævnligt i havecentre herhjemme, men de seneste år er det blevet et sjældent syn. I enkelte tilfælde er eksemplarer arten sat ud i naturen herhjemme. Ifølge Fiskeatlassets optegnelser er den sat ud i to danske put-and-take-søer (på Fyn og i Nordjylland) samt i et par private småsøer. Alle steder drejer det sig om enkelte eksemplarer, og der er ikke meldt om genfangster.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj

Sprednings-potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemmehørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
1	1	1	1	1	1	4	6

Spredningspotentiale: 1 (lav). Spredningspotentialet for den amerikanske spadestør er vurderet til lavt. Den kan ikke yngle i vores klima, så alle eksemplarer i naturen stammer fra udsætning. Da den er sjælden i handlen, ganske dyr i indkøb, ret sart og uden nævneværdig lystfiskermæssig interesse (den er svær at fange på krog), er omfanget af spredningen med menneskets hjælp ikke ret stort.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 1 (lav). Levestedets bevaringsværdi for den amerikanske spadestør er vurderet til lav. Den findes udsat i nogle få put-and-take-søer og andre stærkt menneskepåvirkede søer uden større naturværdi. Dette vil næppe ændre sig i fremtiden. Naturligt hører den til i store, langsomt strømmende floder.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 1 (lav). Påvirkning af hjemmehørende arter er vurderet til lav. Den lever primært af dyreplankton, som den filtrerer fra vandet med sine lange, tætte gællegitterstave. Den tæthed af spadestører, der skal til for at påvirke mængden af dyreplankton, er dog så stor, at det ikke er sandsynligt, at der vil være en målbar effekt af udsætningerne.

Påvirkning af økosystemer: 1 (lav). Påvirkning af økosystemer er vurderet til lav. I kraft af sin filtrerende levevis, kan den muligvis påvirke mængderne af planktonorganismer, hvis den bliver tilstrækkelig talrig, men uden mulighed for at yngle, er det helt usandsynligt, at det vil ske.

Økonomiske effekter: 1 (lav). De økonomiske effekter for den amerikanske spadestør er vurderet til lav. Den er ikke en trussel mod økonomiske interesser, og de få eksemplarer, der er udsat i naturen herhjemme, kan formentlig hurtigt fiskes op med garn, hvis man skulle ønske det.

Helbredseffekter: 1 (ingen). Der er ingen kendte negative helbredseffekter spadestøren. Både kødet og æggene (kaviaren) udnyttes til konsum³.

Total score = 6

Kilder

- ¹ Page, L.M. & Burr, B.M. 1991. A field guide to freshwater fishes of North America north of Mexico. Houghton Mifflin Company, Boston.
- ² Kottelat, M. & Freyhof, J. 2007. Handbook of European Freshwater Fishes. Kottelat, Cornol, Switzerland and Freyhof, Berlin, Germany.
- ³ Jarić, I. Bronzi, P., Cvijanović, G., Lenhardt, M., Smederavac-Lalić, M. & Gessner, J. 2019. Paddlefish (*Polyodon spathula*) in Europe: An aquaculture species and a potential invader. Journal of Applied Ichthyology 35: 267-274.